

Přímá demokracie ve 21. století: výzvy a úskali

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tím, jak si stojí přímá demokracie ve 21. století, jaké jsou její výhody a nevýhody a problematická místa. Ještě před tím krátce představuje úvahy o tom, proč se v posledních letech ozývají tak silné hlasy volající po přímé demokracii.

V první části práce se mluví o tom, jaký byl proces vzniku zastupitelské demokracie a jak je tento vývoj ovlivněn pohledem na demokracii přímou. Dále jsou nastíněny důvody existence zastupitelské demokracie a stručně představena teorie za ní stojící.

Ve své druhé části práce konkrétněji rozebírá současnost zastupitelské demokracie, jaké jsou její výhody a nevýhody a jakým čelí problémům, které dost možná ohrožují samotnou její existenci. V této části se práce opírá mimo jiné o sociologická zjištění, především o české společnosti. Tyto problémy do velké míry zdůvodňují úvahy o implementaci přímé demokracie.

Třetí část už obrací svou pozornost k demokracii přímé a popisuje její historii, přesněji důležité pasáže z této historie, a teoretické základy přímé demokracie, ve kterých se již do jisté míry ukrývá obhajoba přímé demokracie ze strany jejích propagátorů.

Bližší pohled na přímou demokracii je představen v části čtvrté této práce. Věnuje se nástrojům přímé demokracie, a zejména pak referendu. Popisuje jeho druhy a členění, které vychází z fungování tohoto institutu po celém světě. Nejrozsáhlejší kapitolou práce je druhá kapitola této části, která dopodrobna rozebírá výhody a nevýhody přímé demokracie ve 21. století. Pozornost je věnována problému kompetence hlasujících, polarizace společnosti a zkrusování vůle lidu při jeho hlasování v referendu. Popsáno je to, co by aplikace přímé demokracie mohla ohrozit, jak by mohla poškodit demokracii.

V závěru práce je polemizováno s tím, jestli je v současné době vhodné přímou demokracii implementovat, co by se muselo ošetřit, aby se umenšily škodlivé vlivy přímé demokracie popsané dříve v práci. Práce považuje zavádění přímé demokracie v současnosti za vysokou hru s velmi nejistým výsledkem a nedoporučuje ho. Je však třeba rozlišit celostátní a lokální referendum, které s sebou nese daleko méně rizika a škodlivých vlivů, a výhody referenda (přímé demokracie) proto na lokální úrovni převáží.